

ЛІЖНИЙ СПОРТ — комплекс видів зимового спорту, що складається з кількох дисциплін — північних (лижні перегони, лижне двоборство, стрибки з трампліна, перегони на роликових лижах), гірськолижних (швидкісний спуск, слалом), біатлону, літнього біатлону, фристайла, сноуборду та інших. Батьківщиною сучас. Л. с. вважають Норвегію. Вперше про лижі згадано в стародав. епосі «Едда» (пам'ятка літ-ри народів Ісландії, Данії, Норвегії і Швеції), а віднайдені найдавніші лижі та перші наскел. зображення лиж відносять до епохи неоліту (тер. Скандинавії). Змагання з Л. с. вперше відбулися 1767 в Християнії (нині Осло). В Україні цей вид спорту культивують від кін. 19 ст. 1904 у Львові організовано спорт. клуби «Чарнь» і «Погонь»; 1907 створ. першу самост. організацію з Л. с. «Карпат. товариство лижварів»; 1924 — Карпат. лещетар. клуб; 1932 — укр. респ. секцію з Л. с.; 2003 — Укр. гірськолиж. клуб. Першості України з лижних перегонів почали розігрувати від 1927; Всесоюзні першості — від 1928. Від 1950-х рр. укр. спортсмени у складі збір. команд СРСР почали брати участь у міжнародних змаганнях. Відомі укр. лижники часів УРСР: О. Батюк (срібний призер зимових Олімпійських ігор — лижні перегони; чемпіон світу й срібний призер чемпіонату світу з лижних видів спорту), Н. Бєлова (чемпіонка світу й срібна призерка чемпіонату світу — біатлон), І. Бяков (2-раз. чемпіон зимових Олімпійських ігор — біатлон), Н. Приказчикова (чемпіонка світу й бронзова призерка чемпіонату світу — біатлон) та ін. Після здобуття незалежності проводять чемпіонати України з лижних перегонів, лижного двоборства, гірськолиж. спорту, біатлону, стрибків на лижах з трампліна, сноуборду (всі — в категоріях дорослі, юніори, юнаки) та ін. змагання. Міжнар. змагання з лижних видів спорту проводить Міжнар. федерація лижного спорту (FIS) — організація, що займається популяризацією й розвитком Л. с. у світі (засн. 1924; нині чл. федерації є понад 110 нац. федерацій Л. с.). Окремі дисципліни мають власні федерації, напр., біатлон — Міжнар. союз біатлоністів (IBU). В Україні питаннями Л. с. опікуються Федерація лижного спорту України (створ. 1952; президент від 2002 — І. Мітюков), Федерація біатлону України (створ. 1992; президент від 1998 — В. Бринзак). Найпрестижнішими міжнар. змаганнями з лижних видів спорту є зимові **Олімпійські ігри**, чемпіонати світу (із лижних видів спорту, біатлону, гірськолиж. спорту, сноуборду, фристайла), Кубки світу (з лижних перегонів, біатлону, стрибків з трампліна, лижного двоборства, гірськолиж. спорту, сноуборду, фристайла), Всесвітня зимова універсіада тощо. За період 1994–2014 лижники нац. олімп. збірної команди України вибороли 5 медалей: 1 золоту — команда у

складі Ю. Джими, О. Підгрушної, Валентини та Вікторії Семеренків; 1 срібну — О. Петрова; 3 бронз. — Л. Єфремова, Вікторія Семеренко, В. Цербе-Несіна (усі — біатлон). На чемпіонатах світу з лижних видів спорту (проводять від 1925 раз на 2 р. за такими дисциплінами: лижні перегони, стрибки з трампліна та лижне двоборство) національна збірна команда України виборола 2 бронз. нагороди — І. Тараненко-Тереля, В. Шевченко (обидві — лижні перегони). На чемпіонатах світу з біатлону (проводять від 1958 щорічно за такими дисциплінами: спринт, гонка переслідування, індивід. перегони, змішана естафета, естафета і мас-старт) національна збірна команда України виборола 34 медалі: 6 золотих — О. Зубрилова (чотири рази), О. Підгрушна, Валентина Семеренко; 9 сріб. — О. Зубрилова (тричі), О. Петрова (двічі), команда: Ю. Джима, Валентина та Вікторія Семеренки, О. Підгрушна; команда: Валентина та Вікторія Семеренки, О. Хвостенко, О. Яковлєва; команда: І. Меркушина, О. Петрова, О. Хвостенко, О. Яковлєва; команда: Т. Водоп'янова, О. Зубрилова, Н. Лемеш, О. Петрова; 19 бронз. — А. Дериземля, О. Зубрилова (двічі), О. Петрова (двічі), О. Підгрушна, С. Семенов, Валентина Семеренко (двічі), Вікторія Семеренко (тричі), О. Хвостенко (двічі); команда: О. Біланенко, А. Дериземля, С. Семенов, С. Седнєв; команда: Т. Водоп'янова, О. Зубрилова, О. Петрова, В. Цербе-Несіна (двічі); команда: Т. Водоп'янова, О. Зубрилова, Н. Лемеш, О. Петрова (двічі); команда: О. Зубрилова, Н. Лемеш, О. Петрова, В. Цербе-Несіна. В медал. заліку цього змагання національна збірна команда України (від 1993) нині посідає 7-е місце. Загалом біатлон — найуспішніша дисципліна в укр. Л. с. З ін. видів Л. с., зокрема гірськолиж. спорту, сноуборду, фристайла, досягнення українців на міжнародних змаганнях несуттєві. Осн. центри підготовки лижників в Україні — фізкультурно-спортивного товариства «Динамо» (с. Токарі Сум. р-ну Сум. обл.), «Україна» (м. Кременець Терноп. обл.), навч.-спорт. бази «Авангард» (смт Ворохта Яворів. міськради Івано-Фр. обл.), «Колос» (с. Підгородне Терноп. р-ну Терноп. обл.), гірськолижні спорт. комплекси «Красія» (с. Вишка Великобережн. р-ну Закарп. обл.), «Протасів Яр» (Київ), база олімп. й паралімп. підготовки з лижних видів спорту (с. Яворів Турків. р-ну Львів. обл.).

Рекомендована література

1. Фомин С. К. Лыжный спорт. К., 1988;
2. Бутин И. М. Лыжный спорт. Москва, 2000.

О. С. Іщенко

Бібліографічний опис:

Лижний спорт / О. С. Іщенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-54611>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).